

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

LIV. Qui prior est tempore, potior est jure.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

dicere licet, quod minus est. *Can. ecce. 6. dist. 95. 2do.* Cui cura animarum est commissa, etiam rerum ecclesiasticarum administratio concedi potest; si enim animæ hominum pretiosiores illi sint creditæ, multò magis oportet eum coram pecuniarum gerere. *Can. precipimus. 24. caus. 12. q. 1. 3to.* Si monasterio decimæ in parochia per unionem incorporata per privilegium sunt concessæ, ex eo decimæ novalium concessæ quoque intelliguntur. *Cap. ex parte. 27. de decimis. 4to.* Qui nequit à venialibus, à mortalibus etiam absolvere nequit. Qui Clericum Clerici percussorem ab excommunicatione absolvere non potest, cum eodem ad usum ordinum dispensandi caret facultate; cum majora intelligantur illis prohibita: quibus vetita sunt minora. *Cap. cum illorum. 32. de Sentent. excomm.*

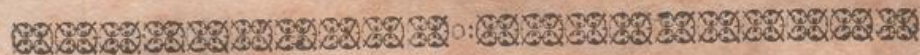
Quæres secundo. Quæ Regulæ limitationes?

1. Tres sequentes: 1ma. Si plus & minus diversi sunt ordinis, tunc ex concessione majoris minoris non infertur

concessio: ut cui criminalium commissa est cognitio, ex hoc non sequitur, quod civilium quoque causarum commissio delata sit. *L. solemus. 61. ff. de Judiciis.*

2da. Cessat Regula, si in utroque majori & majori ratio non sit eadem; ut: si Episcopus ad majorem videl. Metropolitanam Ecclesiam transeundi acceperit facultatem. *Cap. 1. & fin. de transl. Episcopor. junct. Gloss. V. ad partem.* in torneamento vel duello occumbenti quamvis poscenti pœnitentia non negetur, ecclesiasticâ tamen caret sepultura. *Cap. 1. de torneamentis.*

3tia. Non tenet Regula majoris ad minus, si specialis Juris obstet dispositio. Sic Sacerdoti sacrificanti Eucharistiæ sub utraque, non tamen sub una specie, quod est minus concessa est sumptio. *Can. comperimus. 12. de consecrat. dist. 2.* Gratiam ad majus obtinens beneficium, vi illius minus obtinere nequit. *Cap. cui non de Sacerdotali. 27. de prebend. in 6.*

REGULA LIV.

Qui prior est tempore potior est jure

Quæres. primò Quis hujus Regulæ sensus?

1. Quando duo in Jure pares, quis eorum sit præferendus, contendunt, ille præfertur, cujus Jus antiquius esse

constat. Exempla sunt 1mo, Dum quæritur, quis prius instrumentum subscribere debeat, ille præponitur, qui prior est ordinatus. *Can. fin. dist. 17. 2do.* In Capitulo vel Choro qui senior est

T 3 Cano-

Canonicus, priorem habet sessionem. *Cap. 1. de majorit. & obedient. 310.* Cum duo gratiam expectativam habent, illi prius providendum, qui prior gratiam impetravit, *Cap. eum, cui. 7. de prebend. in 6.*

Quæres 2do. Quæ sunt Regulae limitationes?

1^a. Sequentes: 1ma. Regula non tenet in actibus, qui ab unius dependent voluntate, ut sunt leges, testamenta, in quibus posterius derogat priori, & constitutio posterior revocat anteriorem. *L. sed & posteriores 28. ff. de legib. cap. 1. de constitut. in 6.* per testamentum posterius tollitur & rumpitur testamentum prius. §. *posteriore. 2. institut. quibus mod. testament. infirmant.*

2da. Non valet Regula, quando duo à priori pacto recesserunt, & novam pactioem de mutuo consensu incurrunt; tunc enim non prius, sed no-

vissimum pactum obtinebit. *L. pacta 12. C. de pact.*

3ta. Cessat Regula in Privilegiis, ex quibus unum ob causam magis privilegiatam altero favorabilius est: tunc enim non ex tempore, sed ex causa sunt æstimanda. *L. privilegia. 32. ff. de reb. authorit. judic. possidend.*

4ta. Ratione temporis non datur præferentia, quando jus ab utraque parte non est æquale: ideo in eadem re diversis temporibus pluribus vendita & is præferendus est, cui prius vendita: Si autem utrique successivè tradita, ille præferendus, cui prius tradita: si uni prius vendita, & alteri postmodum vendita & tradita, ille, cui vendita & tradita, quamvis sit posterior, est præferendus.

5ta. In judiciis reus vel possessor præferendus est actori, nec tanta est prærogativa temporis, quanta est ratio possessionis.

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Florida undecim annorum puella Titio ejusdem ætatis Juveni matrimonium promittit. (A) Anno ætatis duodecimo Cajo sexdecim annorum adolescenti similiter matrimonium promittit (B) quem cum postea averfaretur, cum Sempronio decimum quartum ætatis annum attingente per verba de præfenti matrimonium inquit (C) Cajo ante consummatum cum Sempro-

nio motrimonium Floridam Monasterio includi facit, cuius institutum illa perhorrescens aufugit: (D) cumque ad matrimonium cum Sempronio consummationem non multùm afficeretur, eque Cajum aut alium ducere postet, cum simplici castitatis voto in sæculo sub habitu religioso manere prælegit, ex Regula: *Cui licet, quod est plus, licet utique, quod est minus.* (E) Huic proposi-

to sese opponens Sempronius ordinarium interpellat, ut *Florida* matrimonium consummare vel Monasterium ingredi compellat. (F) *Floridam* ad Legatum Apostolicum, & illo gravan-

te ad Summum Pontificem confugit. (G) Ordinarius, cum causa apud illum præventa, *Florida* excommunicationem minatur, quâ eam in contumacia persistentem de facto perstringit. (H)

RESOLUTIO.

(A) Sponsalia in ætate impuberi post completum septennium contracta valida sunt, & impedimentum publicæ honestatis inducunt. *Cap. licet 4. cap. accessit. 5. de desponsat impuber.*

(B) Impuberes, qui sponsalia post septennium contraxerunt, si ad annos pubertatis pervenerint, resilire possunt. *Cap. à nobis. 8. de desponsat. impuber.* Ideoque non tenet hæc Regula. *Qui prior est tempore, potior est jure.* Licet enim prior Titius cum *Florida* contraxerit sponsalia, quia tamen illa ob infirmitatem ætatis infirma, ea tumpere, & cum *Cajo* nova sponsalia contrahere poterat *Florida*, pubertatis annos jam adeptæ.

(C) Hic iterum fallit *Regula 45.* Quia matrimonium tempore posterius priora dissolvit sponsalia. *Cap. si inter. 31. de sponsal.*

(D) Quanquam *Florida* ob fractam *Cajo* sponsalitiæ fidem punienda esset, per *Cajum* tamen à *Sempronio* jam vero marito separari nequibat, & licet ipsa ad Monasterium liberè confugere vale-

bat, invita tamen eidem includi non debebat.

(E) Regula: *Cui licet, quod est plus, licet utique, quod est minus,* hic non quadrat: quia illud plus est diversæ rationis ab eo, quod est minus. Professio religiosa ratum dissolvit matrimonium, simplex castitatis votum illud non dissolvit; unde quamvis Sponsa ante matrimonii consummationem Sponsio invito religionem intrare possit, castitatem tamen in Sponsi præjudicium in sæculo vivere nequit.

(F) Ordinarius *Floridam* termino ad consummationem matrimonii, vel religionis ingressum designato compellere debet. *Cap. ex publico 7. de convers. conjugat.*

(G) Ordinario primæ jus instantiæ competit: ideoque *Florida* nondum gravata ab eodem ad Legatum recurrere non poterat, maximè cum causa apud Ordinarium præventa, per *Regulam 45.*

(H) Quapropter justè excommunicabatur; nisi ab excommunicationis comminatione legaliter appellasset.

R E-